

РЕЦЕНЗІЇ

Р. А. Калюжний,
доктор юридичних наук,
професор

НАРОДНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО: УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ¹

Проблеми представницької демократії та її наукового осмислення мають визначальне значення для України, адже офіційно проголошуючи прагнення до європейської інтеграції українська держава тим самим взяла на себе низку зобов'язань, серед яких домінуючими є подальший розвиток демократії в контексті традицій, що загальнознані світовою спільнотою. А це, в свою чергу, можливо лише за умови, коли і держава і суспільство орієнтуватимуться в своєму розвитку на такі демократичні цінності як верховенство права, формування органів публічної влади народом і територіальними громадами, відповідальність державних органів та їх посадових осіб перед громадянами, рівність всіх перед законом, безпека держави та її громадян.

Демократична природа народного представництва, правові форми його конституційного закріплення та здійснення привертали в минулому і привертають увагу в сьогоденні юристів, політологів, соціологів та представників інших соціально-гуманітарних наук.

Навіть зважаючи на значний обсяг наукових публікацій, присвячених парламентській проблематиці, її динамічність, складність та суспільна значущість в умовах реформування державної, правової та політичної систем постійно вимагає наукової рефлексії. Саме тому монографічна робота Н.В. Заяць¹ є своєчасним та актуальним дослідженням, у якому зроблено спробу комплексного підходу до висвітлення питань формування та функціонування, діяльності та відповідальності, співвідношення та взаємодії представницьких інститутів влади в Україні.

Автор розглядає демократію у співвідношенні з державним апаратом. В цьому сенсі у роботі вона постає не тільки як сукупність певних принципів, цінностей, вимог, інститутів тощо, але й як чітко діюча система державних органів, в основі якої лежить народовладдя, специфіка якої зумовлена демократичним характером формування органів держави, їх зв'язками із громадянським суспільством і таке інше.

Так, однією з важливих державно-правових проблем, які досліджував автор, є проблема вза-

ємодії парламентаризму, народного представництва та виборів у сучасній Україні. Не менше значення також має і осмислення підстав та форм конституційної відповідальності як феномену суспільного життя, без якого неможливо підвищення рівня демократії та громадянської активності суспільства.

Серед основних питань, які висвітлюються в монографії, слід зазначити й існування протиріччя між конституційною сутністю народного представництва та його реальним функціонуванням у сучасній Україні. Дане протиріччя має діалектичний характер і є джерелом розвитку юридичної науки, законодавства та правової практики. В науці конституційного права важливим є не тільки уточнення окремих понять та поглядів на реалізацію народного представництва, але й розробка комплексної концепції конституційно-правового регулювання, охорони та захисту суспільних відносин, що пов'язані з організацією та діяльністю представницьких органів державної влади та місцевого самоврядування.

Слід підкреслити, що монографія має яскраво виражене практичне спрямування, оскільки пропозиції і рекомендації автора використовуються у законотворчому процесі Верховної Ради України, діяльності Конституційного Суду України, а також у навчальному процесі при викладанні нормативних курсів з конституційного права та теорії держави і права.

Структура роботи, логіка вирішення поставлених завдань, рівень аргументації та наукове обґрунтування основних висновків автора, форма викладення матеріалу відповідають вимогам, що висуваються до монографії.

Поза всяким сумнівом монографія Н.В. Заяць «Народне представництво: сутність, суб'єкти та особливості здійснення в Україні» сприятиме утвердженню демократичних цінностей в Україні, дозволить підвищити рівень політичної та правової культури громадян, адекватному розумінню змісту та сутності демократичних процесів.

¹ Заяць Н.В. Народне представництво: сутність, суб'єкти та особливості здійснення в Україні / Н.В. Заяць. – Луцьк: Пр АТ «Волинська обласна друкарня». 2012. – 300 с.